

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Αθήνα, 14/05/2013

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Θέμα: « Ψυχιατρική Νοσηλεία Εφήβων»

Η Ειδική Επιτροπή απαντώντας στο ερώτημα του Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαίτειο» και το οποίο αφορά τις παραπομπές για εξέταση και νοσηλεία εφήβων ασθενών κατόπιν γραπτής ή εισαγγελικής παραγγελίας προς αυτό, εξέτασε συνολικά το ζήτημα και επισημαίνει τα εξής:

ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1. Η ακούσια νοσηλεία παιδιών και εφήβων, αποτελεί μια πρακτική, η οποία εκπορεύεται από τον εισαγγελέα ανηλίκων για παιδιά μέχρι 18 ετών. Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της Εισαγγελίας Πρωτοδικών, ο εισαγγελέας ανηλίκων έχει την ευθύνη, να ερευνά τις προϋποθέσεις και να κινεί τη διαδικασία ακούσιας νοσηλείας ανηλίκων ασθενών, κατά τα υπό του νόμου οριζόμενα. Στην πράξη ακολουθείται η λογική του νόμου 2071/92 και ειδικά των άρθρων 95 (προϋποθέσεις νοσηλείας) και 96 (συνθήκες ακούσιας νοσηλείας). Στο νόμο αυτό, δεν υπάρχει αναφορά στα παιδιά και εφήβους. Δεν υπάρχει άλλη σχετική με το θέμα νομοθεσία. Στο άρθρο 98 αναφέρεται μεταξύ άλλων: «οι συνθήκες ακούσιας νοσηλείας πρέπει να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της θεραπείας», « σε κάθε περίπτωση και σε όλη τη διάρκεια της νοσηλείας, πρέπει να επιδεικνύεται σεβασμός προς την προσωπικότητα του ασθενή».

2. Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, η χώρα μας οφείλει, ως συμβαλλόμενο κράτος, (ΦΕΚ 192/2.10.92), να μεριμνά « ώστε η λειτουργία των οργανισμών, των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων που αναλαμβάνουν παιδιά και που είναι υπεύθυνα για την προστασία τους να είναι σύμφωνη με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας και σε ό,τι αφορά τον αριθμό και την αρμοδιότητα του προσωπικού τους, καθώς και την ύπαρξη μιας κατάλληλης εποπτείας» (άρθρο 3 παρ. 3). Επίσης ορίζεται ότι « τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατόν επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης αναπήρων. Τα συμβαλλόμενα κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν το ότι κανένα παιδί δεν θα στερείται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές. (άρθρο 24). Επίσης ότι: «Κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία να αντιμετωπίζεται με ανθρωπισμό και με τον οφειλόμενο στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου σεβασμό, και κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ηλικίας του. Ειδικότερα, κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία θα χωρίζεται από τους ενήλικες, εκτός εάν θεωρηθεί ότι είναι προτιμότερο να μη γίνει αυτό για το συμφέρον του παιδιού, και έχει το δικαίωμα να διατηρήσει την επαφή με την οικογένειά του δι' αλληλογραφίας και με επισκέψεις, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων. (άρθρο 37).

3. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, (CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH POLICIES AND PLANS, pp28, WHO, 2005). «...θα πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστές εσωτερικές νοσηλείες για την ψυχική φροντίδα των παιδιών και των εφήβων, διότι τα παιδιά και οι έφηβοι μπορεί να βιώσουν φόβο και δειλία εάν νοσηλευθούν σε τμήμα ενηλίκων.

4. Σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας της Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας Ελλάδας – Ένωσης Ψυχιάτρων Παιδιών και Εφήβων :

« Κάθε μονάδα νοσηλείας χρειάζεται, να παρέχει συνθήκες «θεραπευτικού περιβάλλοντος», να εξασφαλίζει την συμμετοχή των γονέων στην θεραπεία και να συνδέεται με δομές στην κοινότητα διασφαλίζοντας έτσι την συνέχεια της κοινοτικής ζωής». ...« Η ψυχιατρική νοσηλεία έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, δεν μπορεί να υφίσταται για να καλύπτει ανάγκες πρόνοιας ή φύλαξης ατόμων, δεν είναι «κατασταλτική μέθοδος» και γίνεται ανενεργή αν δεν παρέχεται ταυτόχρονα «θεραπευτικό περιβάλλον». « Η νοσηλεία σε δομές ασυλικού τύπου είναι επιστημονικά ξεπερασμένη, δυνητικά παθογόνα και φαίνεται να καταπατά τα θεμελιώδη δικαιώματα του παιδιού για προσωπική ανάπτυξη και συμμετοχική ζωή». « Η ακούσια νοσηλεία ακολουθεί τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από την πολιτεία για την πραγματοποίηση της».

5. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, θεωρεί αναγκαίες 6-8 παιδικές ψυχιατρικές κλίνες νοσηλείας ανά εκατομμύριο πληθυσμού και ακόμη περισσότερες για εφήβους.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε, διατίθενται για ψυχιατρική νοσηλεία παιδιών και εφήβων οι παρακάτω κλίνες σε όλη τη χώρα:

- Πανεπιστημιακή Παιδοψυχιατρική Κλινική στο Γ.Ν.Π. «Αγία Σοφία», 10 κλίνες.
- Παιδοψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν.Π. « Αγλαΐα Κυριακού» 5 κλίνες.
- Παιδοψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν.Π. Πεντέλης, 5 κλίνες.
- Παιδοψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν. «Τζάνειο», 5 κλίνες
- Τμήμα Ψυχιατρικής Παιδιών & Εφήβων του Γ.Ν. «Σισμανόγλειο», 10 κλίνες για νοσηλεία εφήβων.
- Τμήμα Ψυχιατρικής Παιδιών & Εφήβων στο Γ.Ν. «Αγία Σοφία» Θεσσαλονίκης, 8 κλίνες για παιδιά & εφήβους
- Τμήμα Ψυχιατρικής Παιδιών & Εφήβων στο Γ.Ν. «Παπανικολάου» Θεσσαλονίκης, 10 κλίνες για εφήβους.

Δηλαδή συνολικά: 18 κλίνες στη Θεσσαλονίκη και 35 κλίνες στην Αττική.

Ειδικά για την Αττική: Για τα παιδιά μέχρι 14, διατίθεται 25 κλίνες , αναπτυγμένες σε παιδιατρικά νοσοκομεία, σύμφωνα με τον οργανισμό των νοσοκομείων. Για μεγαλύτερους εφήβους 14-18, διατίθενται μόνον δέκα (10) κλίνες στο Γ.Ν. Σισμανόγλειο, οι οποίες δεν επαρκούν για τις υπάρχουσες ανάγκες (πληρότητα 100%, λίστα αναμονής, εξυπηρετούνται και έφηβοι από άλλες περιοχές της χώρας όπως Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα και νήσους). Επίσης το Σισμανόγλειο βρίσκεται σε εφημερία 14 ημέρες τον μήνα και έτσι δεν υπάρχει δυνατότητα για εισαγγελική ακούσια νοσηλεία εφήβων τις υπόλοιπες ημέρες. Οι ακούσιες νοσηλείες αφορούν στο συντριπτικό τους ποσοστό τους μεγαλύτερους εφήβους (από 14 και πάνω). Στην ηλικιακή αυτή ομάδα εστιάζεται και το πρόβλημα, καθόσον έχει διαπιστωθεί σημαντική έλλειψη κλινών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, σύμφωνα με το ΕΚΕΠΥ, το οποίο γνωρίζει το πρόβλημα (τηλεφωνική επικοινωνία με τον διευθυντή ιατρό κ. Α. Γεωργιάδη), έχει γίνει η σύσταση προς τα εφημερεύοντα Ψυχιατρικά Τμήματα (Γενικών

Νοσοκομείων ή Ψυχιατρείων), όταν υπάρχουν περιστατικά εφήβων με εντολή νοσηλείας, να επικοινωνούν με το Εθνικό Κέντρο, ώστε να αναζητείται η καλύτερη δυνατή λύση.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα, το πρόβλημα της νοσηλείας εφήβων με ψυχική διαταραχή υπό καθεστώς ακούσιας νοσηλείας στα ψυχιατρεία της Αττικής (Ψ.Ν.Α. Δρομοκαΐτειο και Ψ.Ν.Α.), προκύπτει από το επιτακτικό της εισαγγελικής εντολής και την απουσία των κατάλληλων κλινών σε κατάλληλα οργανωμένα Τμήματα. Αποτελεί ένα μέρος του γενικότερου προβλήματος της απουσίας Τμημάτων Νοσηλείας, για εφήβους 14 – 18 ετών. Διαπιστώνεται πλήρης έλλειψη κλινών νοσηλείας παιδιών & εφήβων σε τέσσερις Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας (Θεσσαλία, Ήπειρος-Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Κρήτη). Ανεπαρκείς σε αριθμό, είναι και οι κλίνες εφήβων στην 1^η και 2^η Υγειονομική Περιφέρεια (Αττική, Πειραιάς-Αιγαίο).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- Η νοσηλεία των παιδιών και των εφήβων (εκούσια και ακούσια), θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλα Τμήματα, υπό συνθήκες που θα σέβονται την προσωπικότητα του παιδιού και θα είναι θεραπευτικές. Τέτοιες συνθήκες μπορεί να εξασφαλιστούν σε Μονάδες Νοσηλείας των Ψυχιατρικών Τμημάτων Παιδιών και Εφήβων Γενικών Νοσοκομείων, και μάλιστα με διαχωρισμό των μικρότερων παιδιών από τα μεγαλύτερα. Οι συνθήκες αυτές, δεν εξασφαλίζονται σε Τμήματα όπου νοσηλεύονται ενήλικες ασθενείς και βέβαια σε Τμήματα Ειδικών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων.
- Η χώρα δεν διαθέτει επαρκή αριθμό τέτοιων τμημάτων. Αποτελεί άμεση και επιτακτική ανάγκη η πολιτεία να εξασφαλίσει κατάλληλες συνθήκες, εξέτασης και νοσηλείας, για εφήβους, σε Τμήματα που θα ιδρύσει και θα οργανώσει. Θα πρέπει να υλοποιηθεί η επισημαινόμενη και ως προτεραιότητα στο πρόγραμμα « Ψυχαργός» , ανάπτυξη και λειτουργία Τμημάτων Νοσηλείας Εφήβων σε κάθε Υγειονομική Περιφέρεια της χώρας. Για την Αττική θα πρέπει να υλοποιηθούν οι ήδη σχεδιασμένες Μονάδες Νοσηλείας Εφήβων στα Νοσοκομεία «Ασκληπιείο Βούλας» και «Δυτικής Αττικής» .

Βραχυπρόθεσμα

- Μέχρι την ηλικία των 14 ετών, να χρησιμοποιούνται για εξέταση και νοσηλεία τα Παιδοψυχιατρικά Τμήματα των Παιδιατρικών Γενικών Νοσοκομείων
- Για εφήβους άνω των 14, να γίνεται, κατά το δυνατόν, συνεννόηση εισαγγελικής αρχής- αστυνομικών αρχών- εφημερευόντων Ψυχιατρικών Τμημάτων και ΕΚΕΠΥ για την καλύτερη δυνατή διευθέτηση της νοσηλείας, με επιδίωξη την εισαγωγή στο Σισμανόγλειο Νοσοκομείο.
- Τα Ψυχιατρικά Τμήματα Ενηλίκων, να χρησιμοποιούνται για την εξέταση και νοσηλεία μόνον εφόσον υπάρχει απόλυτη ανάγκη και το ΕΚΕΠΥ δεν διαθέτει άλλη λύση. Η νοσηλεία στα ψυχιατρεία Ψ.Ν.Α. και Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο» θα πρέπει να αποφεύγεται κατά μείζονα λόγο.

Για την Ειδική Επιτροπή
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ